

**การจัดการความรู้ระบบบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพของรายงานทาง
การเงิน กรณีศึกษา : อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม**

**The Knowledge Management on Accounting for Silk-weaving
Community Enterpriseon Increasing Efficiency of Financial Report
Case: Na Dun, Mahasarakham**

จารุวรรณ บุตรสุวรรณ¹ รณิดา วงศ์มังกร² และอมรรัตน์ ชวลิต³

Jaruwan Bootsuan¹ Ranida Wongmangkorn² and Amonrat chavali³

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา³

Corresponding author, E-mail : jaru_suwan@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาการจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสำรวจแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์รายการบัญชีแบบติดตามประเมินผลและแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินจากการจัดการความรู้ระบบบัญชีของสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และกระบวนการจัดทำบัญชีได้เป็นอย่างดี และได้ทำการมอบระบบบัญชีให้กับประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เป็นผู้ดูแลระบบบัญชีของกลุ่ม พร้อมด้วยการจัดทำรายงานทางการเงิน ทุกสิ้นเดือน และสิ้นปี เพื่อเกิดความโปร่งใส และความเชื่อถือได้ของกลุ่มสมาชิก จากการอบรมจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมมีความพึงพอใจต่อการจัดการความรู้ระบบบัญชี อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ระบบบัญชี ; ประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน ; วิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the knowledge management on Accounting System for silk-weaving community enterprise on increasing efficiency of financial report. case: Na Dun, Mahasarakham and to study the satisfaction of knowledge management on Accounting System for silk-weaving community enterprise in Na Dun, Mahasarakham. Population and sample were silk-weaving community enterprise in Na Dun, Mahasarakham. Research instruments were survey, interview and questionnaires. The statistics used for this research were mean and standard deviation.

The result showed that the group has understood the knowledge management on Accounting system. This knowledge also enables them to provide financial report for all members. This would lead transparency and reliable among the group. Moreover, the silk-weavers were satisfying with knowledge management in high level in all aspects including trainer aspect, knowledge aspect, other factor related to this study aspect and benefits aspect.

Keywords : Knowledge Management on Accounting System ; Increasing Efficiency of Financial Report ; Weaving Community Enterprise

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงอย่างต่อเนื่องมายาวนานแต่เป็นการเติบโตเชิงปริมาณ ยังขาดทั้งคุณภาพและอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศคือ การพัฒนาให้ประชากรมีมาตรฐานความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นคือการนำแนวคิดการกระจายความมั่งคั่งไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถเจริญเติบโตได้อย่างแข็งแกร่ง และมีเสถียรภาพในระยะยาว การปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยใหม่ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้าควบคู่กันไปเศรษฐกิจ เมื่อกล่าวถึงวิสาหกิจชุมชนซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Micro Community Enterprise วิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยมีแนวคิดให้เกิดการพึ่งพาตนเองส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นรากฐานมั่นคงให้ประเทศ มุ่งเน้นให้ประชาชนรวมกลุ่มดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับวัฒนธรรม เทคโนโลยี ทุน

ชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเกิดความสามัคคี มีองค์ความรู้ และมีระบบภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต [1] นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนทุกชุมชนได้รับการพัฒนาอาชีพโดยใช้ทรัพยากรภายในชุมชนที่มีอยู่ก่อให้เกิดสินค้าหรือผลผลิตที่สามารถนำมาเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน มุ่งเน้นการบูรณาการกระบวนการการผลิตบนฐานการผลิตที่มีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่

เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป [2]

การพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การบัญชี และทักษะในการประกอบอาชีพซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์

การวิจัยแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการรักษาและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และรวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การพัฒนาและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาด้านการทำมาหากินที่เหมือนหรือคล้ายกันและเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองตามลำพัง ดังที่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มดอนก่อหอใหม่แอนดี้ดีไซน์ [3] ได้จากการทำการสัมภาษณ์พบปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา ของสมาชิกและบุคคลภายนอก ในเรื่องของการจัดการความรู้ทางด้านบัญชี ซึ่งขาดประสบการณ์และความรู้ทางด้านนี้ จึงทำให้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดระบบและการบริหารทางด้านบัญชี สิ่งที่กำลังมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดทำบัญชีให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำให้มีการรับรู้รายรับและรายจ่ายของกลุ่มเพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้ทางด้านบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้ต่อบุคคลภายนอก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการจัดการความรู้ระบบบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพของรายงานทางการเงิน กรณีศึกษา

: อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษากระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จัดทำโดยกรมสรรพากร [4] กำหนดขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยต้องศึกษาโดยละเอียดในเรื่องรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน โครงสร้างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งแสดงให้เห็นการแบ่งส่วนงานและความรับผิดชอบในการดำเนินงานรวมถึงรายการต่างๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่จำนวนมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับขนาดและลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. เมื่อทำการสำรวจและศึกษาลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำข้อมูลที่ได้มาทำการร่างระบบบัญชี เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยกำหนดแบบฟอร์มหรือเอกสารที่จะใช้สำหรับบันทึกรายการต่าง ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสม อาทิเช่น กำหนดสมุดบัญชีประกอบด้วยสมุดรายวันและสมุดบัญชีแยกประเภท รวมถึงกำหนดรายงานที่ต้องเสนอสมาชิกในกลุ่มและบุคคลภายนอกโดยคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน และจัดให้มีเครื่องจักรเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและปราศจากข้อผิดพลาด เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคำนวณ คอมพิวเตอร์ พร้อมกับการกำหนดให้สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติหน้าที่ตามระบบบัญชีที่วางไว้

3. การนำระบบบัญชีออกใช้ปฏิบัติ เมื่อระบบบัญชีที่ตั้งขึ้นมาใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว จำต้องนำเสนอต่อประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อนจะนำมาปฏิบัติได้

4. จัดอบรมสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เข้าใจในระบบบัญชีและสามารถปฏิบัติได้

5. การติดตามผลและประเมินการใช้ระบบบัญชี

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบเจาะจง ได้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัด

มหาสารคาม จำนวน 3 กลุ่ม เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยการบริหารจัดการระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน กรณีศึกษา อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การอบรมให้ความรู้ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การศึกษาบริบทของชุมชนบนพื้นฐานความสัมพันธ์ของชุมชนต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเชื่อมโยงต่อการวางระบบบัญชี
- ขั้นที่ 2 การสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกิจการเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวางระบบบัญชี
- ขั้นที่ 3 อบรมการนำระบบบัญชีออกมาใช้
- ขั้นที่ 4 การติดตามผล

เครื่องมือวิจัย

แบบสำรวจ เกี่ยวกับปัญหาและบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามแบบสัมภาษณ์ กระบวนการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามแบบวิเคราะห์รายได้และค่าใช้จ่ายของวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามแบบติดตามประเมินผลแบบสอบถามความพึงพอใจของวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามต่อการจัดการความรู้ระบบบัญชี

6. อุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ สมุดจดบันทึก กล้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การจัดการความรู้ระบบบัญชีแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน กรณีศึกษา อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาค้นคว้าและบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัญหาและบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ส่วนใหญ่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมเกิดขึ้นเพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหมให้คงไว้ตลอดจนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้มีสภาพอยู่ชุมชน และปัจจุบันมีสมาชิกที่เกิดจากการปลูกหม่อน และเลี้ยงไหม ได้ยื่นจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ส่วนทุนดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน ได้จากการระดมหุ้นของสมาชิก หุ้นละ 100 บาท/คน เพื่อใช้จ่ายดำเนินงาน สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากการสำรวจปัญหาโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม ในเขต อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยเป็นการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยแต่ละกลุ่มจะต้องมีผู้ดูแลและดำเนินการ โดยมอบหมายให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี และนักศึกษากลุ่มละ 2-3 คนช่วยการจดบันทึกและดำเนินการ จากการสำรวจโดยการสนทนากลุ่ม การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลออกมาเป็นประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

จุดเด่น กลุ่มมีศักยภาพในการทอผ้าไหม ตลอดจนได้รับเครื่องหมายกยุงพระราชทานเพื่อเป็นการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ [3]

ปัญหา ขาดเงินทุนสำหรับพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การบำรุงรักษาต้นหม่อน วัสดุในการเลี้ยงไหมให้สอดคล้องกับความต้องการและจำนวนในการผลิตผ้าไหมให้ตรงตามตลาด ทุนการอบรมจัดทำบัญชีเพื่อให้รู้จักต้นทุนรายละเอียดของทุนต่าง ๆ

โอกาส เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอนาดูนได้ร่วมส่งเสริมให้คำปรึกษาด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้ความรู้ และจัดอบรมส่งเสริมขั้นตอนการพัฒนาเส้นไหม ฟอกย้อม และออกแบบลวดลายให้

แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม

- 1.พัฒนาฝีมือทอผ้าไหม
- 2.เพิ่มและขยายพื้นที่ในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- 3.ลดต้นทุนการผลิต
- 4.จัดการให้เป็นระบบทุกด้าน เช่น บัญชี การตลาด การผลิต

ตอนที่ 2 การสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกิจการเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวข้องกับการวางระบบบัญชี

จากการสัมภาษณ์กระบวนการจัดการทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการทำบัญชีและระบบบัญชี และสามารถสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของการทำบัญชีจากการสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มซึ่งสรุปประเด็นปัญหา คือ การบันทึกบัญชีที่ไม่เป็นปัจจุบันเนื่องจากรายการที่เกิดขึ้นไม่ค่อยบ่อยนัก ทำให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับบัญชีจะทำการจดบันทึกรายการบัญชีครั้งเดียวในแต่ละเดือนทำให้บางรายการขาดหายไปไม่มีการสรุปรายละเอียดของเงินคงเหลือ รายรับ รายจ่ายของแต่ละเดือนให้กับกลุ่มสมาชิกทราบ จะทราบเมื่อสิ้นปีตอนมีการจ่ายเงินปันผล การจัดทำบัญชียังไม่มีรูปแบบหรือแบบฟอร์มเกี่ยวกับบัญชี การจัดทำบัญชีที่ไม่ถูกต้องตามความจริง โดยการรับรู้ผิดประเภท เช่น ชื่อที่ทอผ้ามา ก็รับรู้เป็นค่าใช้จ่าย ที่ถูกต้องควรรับรู้เป็นสินทรัพย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ของสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. จุดเด่นของการทำบัญชีในกลุ่มจากการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิก พบว่า มีสมุดในการจดบันทึกรายการที่แน่ชัด และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ใ้ใจได้

3. สิ่งที่ต้องการอยากทราบและการรายงานผลทางตัวเลขของกลุ่ม มีอะไรจากการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิก พบว่า ต้องการให้มีการจัดรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทุกสิ้นเดือน

4. วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เป็นอย่างไรจากการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิก พบว่า ต้องการให้มีการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพราะจะสามารถจัดทำบัญชีครั้งเดียว สรุปผลส่งครั้งเดียว ไม่ต้องทำหลายครั้ง

ตอนที่ 3 การวางระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน กรณีศึกษา อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพรายงานผลการดำเนินงาน กรณีศึกษา อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามโดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดทำระบบบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมได้ทำการวางระบบบัญชี และการบันทึกรายการบัญชี และสามารถทราบรายได้และค่าใช้จ่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อสมาชิกภายในกลุ่มในข้อมูลทางการเงิน โดยได้กำหนดข้อมูลเอกสารและผังบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พร้อมด้วยทางเดินเอกสาร และการกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้าน เพื่อเป็นการควบคุมภายในเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว คณะวิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ทำการจัดอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชี และการบันทึกรายการในแต่ละวัน รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องในการใช้เกี่ยวกับการบันทึกรายการ พร้อมด้วยวิธีการและกระบวนการบัญชี เพื่อทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถจัดทำบัญชี ที่มีความน่าเชื่อถือ แก่สมาชิกและบุคคลภายนอก โดยได้มีการกำหนดกระบวนการจัดการความรู้เกี่ยวกับการวางระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 บรรยายเกี่ยวกับความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และอธิบายเกี่ยวกับการวางระบบบัญชี และกระบวนการจัดทำบัญชี แก่สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 2 ทำการแบ่งแยกกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน เพื่อทำการทดลองในการลงรายการบันทึกการตามแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยและอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี ได้ร่วมการจัดทำขึ้น โดยอ้างอิงมาจาก กรมสรรพากรเพื่อการเกษตร เรื่องการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับ

กรมสหกรณ์เพื่อการเกษตร

ขั้นตอนที่ 3 นำผลงานการทำบัญชีของแต่ละกลุ่มมาทำการประกวดเพื่อมอบรางวัลแก่กลุ่มที่มีการจัดทำบัญชีได้ถูกต้องและตรงตามที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 มอบคู่มือการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พร้อมระบบบัญชีที่ได้ทำให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำการจดบันทึกรายการในแต่ละวัน โดยกำหนดการติดตามการบันทึกรายการบัญชี อีกภายใน 1 เดือนข้างหน้า

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการอบรมระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้ และปิดการอบรมการจัดการความรู้การวางระบบบัญชี ผลการประเมินจากการที่จัดอบรมในครั้งนี้ พบว่า สมาชิกภายในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

และกระบวนการเกี่ยวกับระบบบัญชีได้เป็นอย่างดี และผู้วิจัยได้ทำการให้หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้ดูแลและจัดทำบัญชีของกลุ่มตามระบบบัญชีที่มอบให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีการจัดทำรายงานข้อมูลทางการเงินบัญชีแก่สมาชิกทุกสิ้นเดือน และสรุปทุกสิ้นปี เพื่อความโปร่งใส และความเชื่อถือได้ของกลุ่มสมาชิกจากการอบรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้ระบบบัญชี และการออกแบบฟอร์มการจดบันทึกรายการ ซึ่งทีมงานวิจัยได้ทำการออกแบบฟอร์มและระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากการอบรมการจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม สามารถสรุปความพึงพอใจในการจัดการจัดการความรู้ระบบบัญชีได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการความรู้ระบบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน

ความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ระบบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชี	3.91	0.53	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี	3.74	0.61	มาก
3. ด้านความเชื่อถือและรายงานทางการเงิน	3.73	0.66	มาก
4. ด้านการป้องกันรักษาทรัพย์สิน	3.70	0.66	มาก
โดยรวม	3.77	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจการจัดการความรู้ระบบบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชี ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี ด้านความเชื่อถือและรายงานทางการเงิน และด้านการป้องกันรักษาทรัพย์สิน

สรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ระบบบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม เพิ่มประสิทธิภาพของรายงานทางการเงิน กรณีศึกษา : อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดมหาสารคามสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ ดังนี้

1.จัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดมหาสารคาม จากผลการประเมินจากการที่จัดอบรมจัดการความรู้ระบบบัญชีของกลุ่ม พบว่า สมาชิกภายในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และกระบวนการจัดทำบัญชีได้เป็นอย่างดี โดยได้กำหนดให้หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหม เป็นผู้ดูแลและจัดทำบัญชีของกลุ่ม และมีการจัดทำรายงานทางการเงินแก่สมาชิกทุกสิ้นเดือน และจัดทำรายงานทางการเงินสำหรับสิ้นปี เพื่อความโปร่งใส และความเชื่อถือได้ของกลุ่มสมาชิก จึงทำให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหอผ้าไหมมีความสนใจในการเรียนรู้จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thana-anawat, Phawinee. [5] พบว่า การจัดการความรู้ที่ได้จากการจัดทำบัญชี

ครัวเรือน มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wisedsri, Arjaree. [6] การจัดการความรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนโครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง เหมาะสมกับธุรกิจ ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถจัดทำบัญชีและงบการเงิน และนำไปใช้ในการเข้าถึงแหล่งทุนได้เร็วขึ้น การทำบัญชีอย่างต่อเนื่องสามารถใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงิน ควบคุมต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่าย หรือประกอบการพิจารณาในการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kenaphoom, Sanya. [7] พบว่า ปัจจัยที่พึ่งตนเองและปัจจัยและการจัดการเทคโนโลยีของวิสาหกิจชุมชนที่มีต่ออิทธิพลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แก่ กลยุทธ์เชิงพัฒนาโดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการหน่วยงานภาคีส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ

2. ความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หอผ้าไหม อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เพื่อให้กลุ่มสมาชิกต้องการทราบถึงผลการดำเนินงาน และรายได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และจะได้นำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนเอง และยังทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเริ่มจากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ แล้วนำมาบันทึกทางการเงินและจัดทำตามกระบวนการตามหลักการบัญชีลงในสมุดรายวัน และสมุดบัญชีแยกประเภท สรุปผลจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Revenue Department. [4] ได้กล่าวว่า ระบบบัญชีจะช่วยให้การบันทึกเป็นไปอย่างครบถ้วนระบบบัญชีทำให้ได้ตัวเลขข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และข้อมูลที่ได้จากระบบบัญชีสามารถนำมาใช้ในการวางแผน ข้อมูลจากระบบบัญชีนำมาใช้ในการควบคุมให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Somrang, Jonglak. [8] พบว่า วิทยาลัยฯ นำระบบฐานข้อมูล ที่สร้างขึ้นจากโปรแกรม Microsoft sharepoint มาประยุกต์ใช้กับขั้นตอนการควบคุมงบประมาณ และการเบิกจ่ายของวิทยาลัยฯสามารถลดขั้นตอนและความผิดพลาด ทำให้สามารถนำเสนอรายงานเพื่อให้

ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยระบบควบคุมและติดตามงบประมาณ และขั้นตอนการเบิกจ่ายจะเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบ KMS ของงานการเงินและบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wisedsri, Arjaree. [6] การทำบัญชีอย่างต่อเนื่องสามารถใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงิน ควบคุมต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่าย หรือประกอบการพิจารณาในการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆของวิสาหกิจชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Namburi, Nantharat and Others. [9] พบว่า การประเมินจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ คือ การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เมื่อประเมินเป็นรายวันแยกตามเนื้อหาพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้เข้าร่วมได้มีความรู้และความเข้าใจในระดับมาก รวมถึงผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thuak-kong, Priwan and Others. [10] พบว่า กระบวนการจัดการความรู้ที่มีต่อประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการเงินของรัฐบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านการเผยแพร่ความรู้ ด้านการใช้ความรู้ การค้นหาความรู้ ความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มที่สามารถใช้ประโยชน์ต่อเนื่องได้มากกว่านี้ และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์รายการได้สะดวกมากกว่าเดิม โดยมีการจัดทำรายงานสรุปเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น
2. การวิจัยในระยะเวลานี้ ยังไม่ส่งผลให้ปัญหานี้ลดลงได้ ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพราะการจะแก้ไขเรื่องปัญหานี้ต้องใช้ระยะเวลาที่ นาน
3. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ต่อกับกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านอื่น เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีองค์กรเข้ามาจัดทำแผนการอบรมและสร้างอาสาสมัครกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาตนเองทางด้านการจัดทำบัญชี โดยเล็งเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษา พัฒนารูปแบบทางการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ข้อมูลควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายระหว่าง

หน่วยงานของรัฐ ผู้นำชุมชนและประชาชนในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Phectpasert, Narong and Wongkul, Phittaya. (2002). **Community Enterprise ; Foundations Economic System.** Bangkok : Edison Press Products.
- [2] Office of Community Enterprise Promotion.(2005). **Establishment of Community Enterprise Group.** Bangkok : Department of Enterprise Promotion.
- [3] Silk Weaving & Design Group Community Enterprise.(2014). **History of Silk Weaving & Design Group Community Enterprises.** Bandonkor : Mahasarakham
- [4] Revenue Department.(2004).Tax Guide for **Community Enterprises.** Bangkok : Small and Medium Business Administration Group.
- [5] Thana-anawat, Phawinee.(2013). **Measurement of Knowledge and Attitudes Towards Household Accounts in Accordance with Sufficiency Economy.** Department of Accounting, Faculty of Management Science, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- [6] Wisedsri, Arjaree.(2012). **Knowledge Management (KM) of Community Enterprise Accounting ; Community Enterprise Development and Promotion Project.** Kaeng Snamnang District Agriculture Office : Nakhon Ratchasima.
- [7] Kenaphoom, Sanya.(2015). "Self-sufficiency and Technology Management Factors Affecting the Effective of the Small and Micro of Community Enterprise (SMCE) in MahaSarakhm Province," **Rajabhat Mahasarakham University Journal.** 9(3): 53 ; September-December.
- [8] Somrang, Jonglak. (2009). **Knowledge management system for finance and accounting, College of Arts, Media and Technology.** Knowledge Management Program: Chiang Mai.
- [9] Namburi, Nantharat and Others.(2013). Professional Accounting Knowledge Management for Buildingthe Innovative Business Management Capabilities Business Administration and Economics : Faculty of Management Science, Yala Rajabhat University.
- [10] Thuakkong, Priwan and Others. (2009) "Role in Relation to Knowledge Management Process to Efficiency of Government Financial Management Information System Application," **Rajabhat Mahasarakham University Journal.** 3(3) : 59 ; September-December.